

zó tevékenységek intenzitásának a mérséklése. A területen előforduló legjelentősebb jelölő élőhelytípusok a **pannon szikes sztyeppék** és **mocsarak**, illetve a **síksági pannon löszgyepek**. A legtöbb szikes több ezer évvel ezelőtt létrejött ősi változat, de előfordulnak a folyószabályozás következtében kialakult másodlagos szikesek is. A szikesek legfontosabb kezelési módja a legeltetés. Természetvédelmi és gazdasági szempontból egyaránt fontos, hogy azok jelentős részét minden évben járja legelő állat. Az alullegetetés éppúgy káros az élőhelytípus

Padkás szikes a Csanádi-pusztákon

számára, mint a terület tartamos túllegeltetése. A löszgyepek humuszban gazdag talajon kialakuló zárt szárazgyepek. Termőhelyük nagy részét felszántották, az Alföld mezsgyéin, kunhalmain, földvárain és a szikes puszták hátsóbb részein fennmaradt maradványfoltok őrzik csupán az egykori kiterjedt löszgyepek emlékét. Ezen apró méretű foltokon a kezelés visszaszorulása, illetve emiatt a cserjésedés, az özön-növények terjedése a legfőbb veszélyeztető tényező.

A Natura 2000 fenntartási terv

Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásakor kijelölésre kerültek az ország Natura 2000 területei. Kijelölésük és fenntartásuk célja a területen előforduló, közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, helyreállítása.

Ezen cél elérésének egyik fontos eszköze az ún. Natura 2000 fenntartási tervek készítése, mely a Hódmezővásárhely környéki és csanádi-háti gyepek természetmegőrzési terület esetében is elkészült és hozzáférhető. A fenntartási terv az adott Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat tartalmaz, kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Kiadja:

CSEMETE Természet- és Környezetvédelmi Egyesület

6720 Szeged, Arany János u. 1.

Telefon/fax: +36 (62) 424-392

E-mail: csemete@csemete.com

Honlap: www.csemete.com

Fotók:

Danyik Tibor

Rómerné Bota Viktória

Sallai Zoltán

Sallainé Kapocsi Judit

Grafika: Veres Hajnalka

A kiadvány

az *Európai Mezőgazdasági*

Vidékfejlesztési Alap

támogatásával valósult meg.

A Hódmezővásárhely környéki és csanádi-háti puszták Natura 2000 terület

(területkód: HUKM20001)

Miért fontos a Natura 2000 hálózat?

A Natura 2000 hálózat egy olyan komplex ökológiai hálózat, melyet az Európai Unió hozott létre annak érdekében, hogy tagállamainak még megmaradt, eredeti élővilágát megőrizze.

2004-ben Magyarország Európai Unióhoz való csatlakozásának feltételeként beillesztette az uniós irányelveket a nemzeti jogrendbe.

A Natura 2000 hálózatnak számos előnye van, ilyen például az élőhelyek és fajok védelmének azonos alapokon nyugvó, a tagországok összefogásával történő megvalósítása, de talán a legfontosabb a gazdálkodók bevonása az aktív természetvédelmi tevékenységbe.

Lényeges, hogy a Natura 2000 hálózat az általános vélekedéssel ellentétben nem a tilalmak és korlátozások halmozatát jelenti a gazdálkodók számára. A Natura 2000 területek hatékony megóvása nem valósulhat meg a gazdálkodók ilyen irányú tevékenysége nélkül, ezért mindenképpen szükséges az együttműködés. Fontos, hogy az érintettek megértsék azt, hogy ezek a területek mekkora értéket képviselnek, és ezáltal magukénak érezzék a felelősséget a területek és fajok megóvásában.

A biológiai sokféleség fennmaradása gyakran a hagyományos földhasználati módoknak, technológiáknak, ezek fenntartásának köszönhető. Natura 2000 területek kijelölése pedig ott történt, ahol a közösségi jelentőségű állat- és növényfajok, valamint ezek élőhelyei számára megfelelőek a körülmények, ami az ott jellemző földhasználati módok megfelelő voltáról tanúskodik.

A Hódmezővásárhely környéki és csanádi-háti puszták

A természetmegőrzési terület kiterjedése 16 420 hektár. A terület magában foglalja a Békés-Csanádi-löszhát és a Csongrádi-sík határán végighúzódó pusztasor legértékesebb tagjait (Vásárhelyi-puszta, Kopáncs-puszta, Montág-puszta, Királyhegyesi-puszta).

A természetmegőrzési terület kijelölése a közösségi jelentőségű élőhelyek, növény- és állatfajok elterjedése alapján történt. A Natura 2000 területté történő kijelölés célja, hogy a területen gazdálkodókkal együttműködve biztosítsa ezeknek az élőhelyeknek és fajoknak a hosszú távú fennmaradását.

A terület jelölő növényfaja a **mételyfű** (*Marsilea quadrifolia*), amely védett, élő harasztfaj. Hazánkban leginkább folyók hullámtérében, holtmedrekben és belvizeken jelenik meg, a 10-20 cm-es vízmélységet kedveli. Igényli a termőhely időszakos kiszáradását és bolygatását (legelés), a taposott, feltúrt, nedves, tocsogós helyeket. A Körös-Maros Nemzeti Parkban korábban több

helyen előfordult, azonban napjainkban már csak a hódmezővásárhelyi Nagyszigeten él igen kis egyedszámban. A mételyfű visszaszorulásában komoly szerepe lehetett az állattartás csökkenésének. A legelő állatok taposása mindig friss iszapfelszíneket hoz létre, ami kedvez a mételyfű szaporodásának.

A **sztyeplepke** (*Paracossulus thrips*) fokozottan védett lepkefajunk, amely macskaherés löszgyepek lakója. Országosan néhány, kis méretű populációja ismert, ezek egyik legerősebb állománya a Csanádi-puszták területén található. A sztyeplepke nem kedveli a bolygatott élőhelyeket, a talaj mozgatásával és feltörésével járó tevékenységek nem kedveznek neki. Ezekben a kis kiterjedésű, a faj számára alkalmas élőhely foltokon legoptimálisabb a kaszálás, a felszín bolygatását oko-

